

Zadania pedagoga specjalnego.

1) Współpraca z zespołem opracowującym IPET, ale też prowadzenie zajęć wczesnego wspomagania rozwoju.

2) Pedagog specjalny ma realizować następujące zadania:

Współpraca z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami.	Współpraca ma dotyczyć: 1) rekomendowania dyrektorowi działań w zakresie zapewniania aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz dostępności (według ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) 2) prowadzeniu badań i działań diagnostycznych w związku z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia: • mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, • przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki, 3) rozwiązywania problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów, 4) określania niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;
współpraca z zespołem mającym opracować IPET	Współpraca dotyczy nie tylko opracowania, ale też realizacji programu edukacyjno-terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dotyczy to także zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów	Wsparcie ma dotyczyć: • rozpoznawania przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki, • udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,

	• dostosowania sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych, • doboru metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów.
udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Dotyczy pomocy dla: • rodziców, • uczniów, • nauczycieli
współpraca z innymi podmiotami	Ma ona odbywać się w zależności od potrzeb. Pedagog specjalny będzie współpracował z: • poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, • placówkami doskonalenia nauczycieli, • innymi przedszkolami, szkołami i placówkami, • organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, • dyrektorem, • pielęgniarką środowiska nauczania i wychowania lub higienistką szkolną, • asystentem edukacji romskiej, • pomocą nauczyciela, • pracownikiem socjalnym, • asystentem rodziny, • kuratorem sądowym.
przedstawianie propozycji radzie pedagogicznej	Propozycje mają dotyczyć doskonalenia zawodowego nauczycieli przedszkola, szkoły lub placówki w zakresie ww. zadań.

Zakres czynności psychologa szkolnego

W szkole psycholog współpracuje ściśle z pedagogiem szkolnym, którego zadania różnią się i obejmują głównie działania opiekuńcze.

Zakres działań

Czym zajmuje się psycholog szkolny:

- a) Prowadzi badania i działania diagnostyczne, określając za pomocą testów, obserwacji oraz informacji zebranych od innych nauczycieli bądź specjalistów mających kontakt z uczniem, m.in. diagnozuje indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów

celem określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły.

- b) Diagnozuje sytuacje w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych stanowiących barierę i ograniczających aktywne i pełne uczestnictwo ucznia w życiu szkoły.
- c) Udziela uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb.
- d) Podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży. Organizacja zajęć integracyjnych, pomoc w rozwiązywaniu konfliktów klasowych.
- e) Opracowując indywidualne plany terapeutyczne uczniów, minimalizuje skutki zaburzeń rozwojowych. W przypadku uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, prowadząc zajęcia indywidualne, zapobiega zaburzeniom zachowania. Inicjuje różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów, np. zajęcia profilaktyczne.
- f) Inicjuje i prowadzi działania mediacyjne oraz interwencyjne w sytuacjach kryzysowych.
- g) Wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów.
- h) Udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- i) Analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych oraz negatywnego zachowania ucznia.
- j) Zajmuje się działaniami profilaktycznymi w celu zapobiegania pojawianiu się problemów.
- k) Doradza w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu.
- l) Współpracuje z rodzicami w zakresie zagadnień wychowawczych (wskazówki związane z zagadnieniami wychowawczymi, wskazanie odpowiedniej literatury).
- m) Współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych itp. W przypadku uzyskania informacji od nauczyciela, rodzica bądź własnej obserwacji o trudnościach dziecka psycholog może zdecydować o poszerzeniu diagnostyki bądź o potrzebie dodatkowego wsparcia przez inną jednostkę. Działania te mają na celu dobranie odpowiedniej formy i metod pomocy dziecku.
- n) Organizuje warsztaty mające na celu m.in. rozwój umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, kreowanie postawy asertywnej.

Kto może się zgłosić do psychologa szkolnego?

Uczeń, gdy:

- ma problemy emocjonalne, niską samoocenę,
- jest nadpobudliwy, ma napady gniewu,
- pojawiają się u niego myśli samobójcze,
- zastanawia się, jak budować dobre związki,
- ma trudności w nauce, w kontaktach z innymi,
- jest zestresowany,
- on sam lub ktoś, kogo zna, ma kłopot z przestrzeganiem zasad obowiązujących w społeczności szkolnej,
- doświadcza sytuacji kryzysowych: śmierć kogoś bliskiego, rozwód rodziców, choroba własna lub kogoś w rodzinie (w tym choroba alkoholowa), przeniesienie do nowej szkoły, przeprowadzka i inne,
- powtarzają się u niego objawy somatyczne, np. ból brzucha, bóle głowy, zaburzenia snu,
- potrzebuje pomocy materialnej,
- kieruje go nauczyciel (interwencje),
- jest zainteresowany rozwojem własnego potencjału,
- nie wie, kogo ma zapytać o daną sprawę lub kogo prosić o pomoc,
- chce porozmawiać o tym, co go denerwuje,
- nie czuje się w szkole bezpiecznie (jest zastraszany lub dyskryminowany).

Rodzic, gdy:

- nie radzi sobie z dzieckiem w domu lub zauważa negatywne przejawy jego zachowania,
- chciałby lepiej zrozumieć swoje dziecko.

Nauczyciel, gdy:

- doświadcza trudności z uczniem lub zauważa konflikt między uczniami w klasie,
- szuka nowych form pomocy mających swoje źródło w psychologii.

Zadania, o których mowa, są realizowane we współpracy z:

- dyrekcją szkoły,
- nauczycielami oraz innymi pracownikami szkoły,
- rodzicami,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- poradniami specjalistycznymi,
- innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Główne zadania psychologa szkolnego:

Głównym adresatem wszelkich działań psychologa w szkole jest uczeń, a najważniejszym zadaniem jest rozpoznanie jego potencjalnych możliwości oraz sytuacji wychowawczej. Takie rozpoznanie poprzedza wszelkie działania profilaktyczne, mediacyjne oraz interwencyjne wobec uczniów, rodziców i nauczycieli. W dostarczaniu informacji należy korzystać z różnych źródeł. Odbywa się to najczęściej podczas badań psychologicznych, które przyjmują różne formy ankiety, rozmowy, obserwacji, testu, kwestionariusza, rysunku itp. Najczęściej używane narzędzie to np. Diagnoza Możliwości Intelktualnych (DMI), Skala Dojrzałości Umysłowej Columbia (test niewerbalny), Test Calculla, Test Matryc, Test Językowy Leksykon, Test Pamięci Wzrokowej, Test Rozwoju Percepcji Wzrokowej, Rysunek Rodziny. Dodatkowo wykorzystuje się informacje pochodzące od uczniów, nauczycieli, dyrekcji, pracowników obsługi szkoły, rodziców, własnych obserwacji, doświadczeń oraz odczuć. Ważnym zadaniem jest monitoring procesu wychowania oraz elementów środowiska, czyli obserwacja oparta na analizie działań szkoły pod kątem oczekiwanych przez nią wyników oraz branie pod uwagę konkretnych efektów dla rozwoju dziecka. Wszystko to razem może stanowić wstępną diagnozę dla psychologa diagnosty w poradni specjalistycznej.

Diagnoza stawiana przez psychologa szkolnego powinna stanowić pytanie, jak można zrozumieć problemy i potrzeby dziecka w sytuacji szkolnej. Jakie znaczenie ma pojawiające się zachowanie oraz przeżywane przez nie emocje. Jakie są potencjalne zagrożenia. W oparciu o te rozważania musi zdecydować, jakiej pomocy wymaga dziecko, do czego można je zachęcić, jak ukierunkować, aby uniknąć niepowodzeń szkolnych. Pomocne w rozpoznaniu trudności dziecka są również szczegółowe informacje pochodzące z wywiadu z rodzicami, dotychczasowy przebieg rozwoju dziecka, zgłaszane zaburzenia i trudności, charakterystyka środowiska rodzinnego, w tym stylu wychowawczego rodziców. Dodatkowo psycholog szkolny analizuje opinie nauczycieli, wychowawców, instruktorów, sporządzony przez nich opis zachowania dziecka w szkole, trudności, rozumienie przez dorosłych symptomów zaburzeń, ich dynamika i zmienność. Pomocna jest także dokumentacja z dotychczasowej opieki psychologicznej, pedagogicznej i medycznej, jeżeli taką dziecko posiada, karty wypisu ze szpitala, wyniki badań neurologicznych, psychiatrycznych, opinie psychologiczne, opisy zachowania dziecka w grupie.

W pracy psychologa szkolnego ta diagnoza powinna mieć charakter diagnozy pozytywnej, w przeciwieństwie do patogenetycznego ujmowania trudności czy zaburzeń u dzieci i młodzieży. Podejście to jako funkcjonalne i interakcyjne uwzględnia w znacznym stopniu zasoby i mocne strony dziecka, na

których możemy oprzeć terapię tak, aby zoptymalizować rozwój. Diagnoza pozytywna pozwala na budowanie pozytywnej prognozy, co przynosi optymizm dziecku, jego rodzicom, jak i również nauczycielom. Szczególnie dotyczy to dzieci w grupie ryzyka zagrożenia niedostosowaniem społecznym.

Należy pamiętać, że psycholog szkolny nie pełni funkcji diagnosty w przypadku zaburzeń, np. nie stawia diagnozy dotyczącej ADHD lub spektrum autyzmu, jednak jego działania mają na celu wspomóc proces diagnostyczny. Powinien być specjalistą, który po zebraniu informacji, przeprowadzeniu obserwacji, pokieruje dziecko dalej, w odpowiednie miejsce.

SP 4 JASŁO